

РИЈЕЧ НА ПРОМОЦИЈИ КЊИГЕ У ЗАГРЕБУ

Уважени и поштовани учесници овог сусрета и чина представљања моје књиге, Даме и господо,

Када аутор преда јавности своју књигу, није његово да о њој говори, па ни на њеном представљању, већ да слуша шта други казују о њој.

Саслушао сам и примио на знање што су о мојој књизи која се представља казали цијењени и гласовити научници - академици Душан Биланцић и Драган Вукчевић и професори Драгутин Лаловић и Ђорђе Борозан. Њихове вриједносне судове и поруке примам на знање као драгоцене за будући рад.

Дужност ми је, људска и професионална, међутим, да најискреније и са најдубљим осјећањима искажем захвалнице.

Захваљујем проф. др Веселину Симовићу Аги, предсједнику Вијећа црногорске националне мањине у Загребу, и Вијећу као облику организовања Црногораца, за идеју да настане ова књига; а Аги још за његов велики и дјелотворни труд у процесу припреме штампања ове књиге, обезбјеђењу средстава да се она штампа, организовању овог пријатног сусрета, који садржински превазилази уобичајени стандард чина представљања једне књиге, и за презентацију био-библиографских података о мени на почетку данашњег нашег рада.

Захваљујем цијењеним и гласовитим научницима - академицима Душану Биланцићу и Драгану Вукчевићу и професорима Драгутину Лаловићу и Ђорђу Борозану - за њихове веома садржајне исказе о мојој књизи, њеним сазнајним достигнућима и порукама, методама оствареним у процесима њеног саздавања, њеној вриједности, чиме су одредили и њено мјесто у литератури о истој тематици.

Захваљујем професорима Лаловићу и Борозану и за њихов труд на рецензији рукописа ове књиге, који посао су обавили професионално савјесно и одговорно и са резултатима који су битно допринијели да ова књига буде каква јесте.

Захваљујем свима вама, појединачно и као заједници, што сте доласком на ово представљање показали интерес за садржину и поруке моје књиге и за казивања о њој. Књиге која јесте научна студија о стварању, развоју и искушењима нововјековне црногорске државе, али која истовремено исказује и дио моје научне преокупације, мој поглед на историју црногорске државе и биће Црногораца, мој аутентични дух о тим питањима. Која је, у тим границама, и својеврсни аутобиографски исказ.

Исказујући захвалности, извршио сам дужност аутора књиге на њеном представљању.

Осјећам потребу и сматрам корисним, међутим, да овом приликом и пред овим цијењеним аудиторијумом, искажем неколико мисли повезаних са садржином моје књиге:

Одважна и часна генерација револуционара и антифашиста обновила је државу Црну Гору са државношћу у опсегу других пет југоловенких република и вратила сјај црногорском националном имену. Тиме је остварен политички препород Црне Горе и она високо уздигнута изнад стања у којем се наша последије нелегалне, нелегитимне и морално срамне Одлуке Подгоричке скупштине 1918. којом је укинута држава Црна Гора.

Заједно са интелектуалцима који су садјествовали са њима, седамдесетих година та генерација је основала Универзитет Црне Горе и Црногорску академију наука, двије креативне интелектуалне радионице, двије каријатиде црногорске културе и духовности уопште, чијим оснивањем је, њихови резултати то доказују, остварен политички препород дограђен научним и образовним напретком државе Црне Горе и црногорског друштва.

Висока је вриједност и једног и другог њиховог остварења. Ништа друго да нијесу учинили за Црну Гору сем то, а учинили су и много другог вријеног, часно су се одужили Црној Гори.

Нијесу, међутим, постигли да квалитетним књигама обеснаже ненаучну концепцију такозваног двојног националног идентитета Црногораца, да истинитим чињеницама у књигма обеснаже тврдње којима су негирани црногорска националана и културна посебност. Све до последње деценије XX вијека Црна Гора је била без својих књига о себи и својој историји, иако је нововјековна држава Црна Гора створена у знаку *Октоиха* - прве штампане књиге на словенском југу, штампане у њеном средишту. Књиге коју су визионарски надарени неимари њеног штампања - с правом поносни на своје дјело - предали читаоцима и историји са записом чија суштина гласи: стварати књиге, оне су јаче и трајније од њихових твораца и издавача. Не само од њихових гласова, него и од њихових костију.

У посљедњих десет година у Црној Гори остварени су значајни истраживачки и издавачки подухвати чији резултати се огледају у објављивању неколико стотина књига, историографског, културолошког, политиколошког и другог садржаја, које чињенично аргументовано освјетљавају црногорско културно и национално биће, његову посебност, коријене и континуитет црногорске државе и оповргавају интересно исконструисане садржине појединих старославних књига и читавих библиотеки којима су Црногорцима подметане такозвана двојна и нецрногорска култура и националност и Црној Гори одузимани драгуљи црногорског идентитета и црногорске културе.

Овдје представљена моја књига, само је једна из тог круга књига.

Црногорско издаваштво, у којем је највеће и најдрагоцјеније домете постигла реномирана издавачка кућа ЦИД, тиме је уздигло црногорску духовност, проширило и чињенично фундирало основу на којој се сада у црногорској савремености креирају нови историјски светоназори и нове доктрине, утемељују нова начела изучавања историје и бича црногорског народа, а не само мијењају научно неутемељена мишљења о његовом бићу и стварним историјским интересима.

Испуњен је тиме и битан дио налога културе, императив да се утемељује и његује стваралачки однос према творевинама своје историје. Народ који не чини то, осуђује себе да будућност пројектује без потпунијег знања о својим коријенима и својем идентитету, без ослонаца на позитивне тековине своје историје и позитивне садржаје своје традиције. Културност и зрелост једног народа и једне државе огледају се и у њиховом односу према својим коријенима.

Издавачка кућа ЦИД у замаху је реализације пројекта објављивања капиталне *Библиотеке Црна Гора*, коју ће саздавати 20 књига, у којима ће се научно истраживати и посебно обрадити црногорска баштина из исто толико области. Прво коло већ је објављено, а у овој години биће објављено и друго.

Тим добро осмишљеним и смиренним чињењем у протеклој деценији, Црна Гора је знатно ојачана знањем, културом, идејама мислилаца са Запада и Истока о људском добру и путевима њиховог достизања, и створила чврст знанствени и интелектуални темељ са којег стартује у даљем развоју; темељ национално здрав, који није ни против кога. Изграђен је својеврсни црногорски обелиск који има снагу усмјерача да се држава Црна Гора у будућности изграђује као држава знања.

Имајући у виду чињеницу да се у савремености величина једног народа мјери количином продуктивног знања и врлина и да се државе примарно разликују по томе да ли се граде као државе знања или као државе које занемарују знање, а не по томе да ли су мале или велике, кул-

турна и духовна остварења Црне Горе у протеклој деценији и садашњи
замах културног и духовног стваралаштва, једна је од гаранција цивили-
зацијске и просперитетне будућности Црне Горе и њеног народа.

Још једном понављам своју захвалност свима.

Академик Мијат Шуковић

22. априла 2006. године